

PARASTAIS PURVRAIBENIS

Clossiana selene

No 37 Latvijas raibeņu sugām parastais purvraibenis purvos ir visbiežāk sastopams. Uzturas mitrākās vietās, bieži vien gar purva lāmām un purva malās.

Tauriņi novērojami vasaras pirmajā pusē no maija līdz jūnijam. Tie barojas uz purvos un to malās augošajiem nektāraugiem – dzērvenēm, vaivariņiem, lācenēm, zilenēm. Gadā attīstās viena tauriņu paaudze. Ziemu nepieauguši kāpuri, kas pavasarī turpina barošanos un iekūņojas.

PURVA SISENIS

Mecostethus grossus

Purvos var atrast tikai dažas siseņu un sienāžu sugas. Purva sisenis ir raksturīgs zāļu purviem ar bagātīgu augāju, taču apdzīvo arī sūnu purvu lāmu malas un ieplakas. Olīvzaļais krāsojums ļauj labi maskēties augājā.

Iztraucēti siseņi strauji palecas un veic nelielus pārlidojumus. Savā starpā sazinās ar skaņām, ko izdod, berzējot vienas pakājkājas cisku, uz kuras ir sīku zobīņu rinda, pret spārna dzīslu. "Dziesma" ir īsa, vairākas reizes atkārtots "tik, tik, tik". Gadā attīstās viena siseņu paaudze.

PURVA MEDNIEKZIRNEKLIS

Dolomedes fimbriatus

Lai gan kukaiņu skaits purvā ir neliels, zirnekļiem barības netrūkst. Purva medniekzirneklis visbiežāk uzturas purva lāmu malās. Viens no lielākajiem Latvijas zirnekļiem un medī galvenokārt ūdenskukaiņus – makstenes, viendienītes, trīsulodus, mušas. Zaļais krāsojums ļauj labi maskēties, tādējādi izvairoties no putnu uzbrukumiem vai ļaujot nemanāmi piezagties upurim. Briesmu gadījumā var paslēpties ūdenī.

RAIBGALVAS PURVUSPĀRE

Leucorrhinia albifrons

Purva ezeriņos un lāmās var attīstīties tikai nedaudzu spāru sugu kāpuri. Spāru kāpuru barības bāze – viendienīšu, maksteņu, trīsuļodu un citi kāpuri – humusvielām bagātajos un skābajos purva ūdeņos ir neliela.

Pieaugušajām spārēm ir izcili laba redze, tās uzturas ūdenstilpju krastos un barojas galvenokārt ar sīkiem kukaiņiem. Nomedīto kukaiņu spāres apēd lidojumā vai nosēžas purva priedītes sausa zara galā.

Latvijā un Eiropā īpaši aizsargājama suga!

BEBRS

Castor fiber

Bebri ir grauzēju kārtas bebru dzimtas (*Castoridae*) vienīgā mūsu laikos dzīvojošā ģints. Pasaulē ir divas bebru sugas – Eirāzijas bebrs (*Castor fiber*) un Kanādas bebrs (*Castor canadensis*).

Ļoti labs būvētājs. Ar priekšzobiem kā ar cirvi nocērt zarus, no kuriem būvē aizsprostus un mājokļus uz upītēm vai strautiem. Dzīves lielāko daļu pavada ūdens tuvumā un ūdenī. Labs peldētājs, spēj uz vairākām minūtēm ienirt.

Bebrs ir augēdājs. Rudenī un ziemā ēd kokus, kam mīkstāka koksne, piemēram, apses un vītolus.

ODZE

Vipera berus

Garums sasniedz 75-80cm, parasti 40-60cm. Mugurpuse var būt brūna, pelēka, zaļgana, dzeltenīga un pat vara sarkana, bet jebkuras krāsas mugurai (izņemot melnu) vidū ir vairāk vai mazāk izteikta tumša zigzagveidīga svītra. Apdzīvo ar zāli un krūmiem aizaugušus izcirtumus un mežmalas, purvus, meža stigas, skrajus priežu mežus, kur aug virši.

Odze ir Latvijas vienīgā indīgā čūska! Kodiens bīstams gan cilvēkiem, gan mājlopiem. Pārtiek no peļveidīgiem grauzējiem un vurdēm, pavasarī – putnu mazuļiem, retāk – ķirzakām. Medījumam iekož, sagaida tā nāvi, ko izraisa inde, un tikai tad sāk rīt. Mazuļi pārtiek no kukaiņiem, arī gliemjiem un sliekām.

PURVA VARDE

Rana arvalis

Ķermeņa garums ~5-6cm. Āda gluda. Mugura brūngana, pelēka vai krēmkrāsā ar tumšiem plankumiem vai punktiņiem; raksturīgs tumšs 'V' veida plankums muguras augšdaļā. Acs aizmugurē tumšs plankums. Vēderpuse balta vai iedzeltena, bez plankumiem; gadās tumši plankumi padusēs.

Apdzīvo lapu koku mežmalas, parasti purvu tuvumā, arī pļavas un krūmājus, to klajākās vietas. Riesta laikā izdala ļoti interesantu skaņu, kas atgādina tālas suņu rejas. Ja rodas vēlme to uzmeklēt, tad zini, tās ir aktīvas krēslā un nakts stundās, arī mākoņainās dienās un pēc spēcīga lietus.

PAUGURKNĀBJA GULBIS

Cygnus olor

Latvijas teritorijā ir sastopamas trīs gulbju sugas – paugurknābja gulbis *Cygnus olor*, ziemeļu gulbis *Cygnus cygnus* un mazais gulbis *Cygnus columbianus bewickii*. Paugurknābja gulbji ir plaši izplatīti Eiropas mērenajās joslās. Svarīga atšķiršanas pazīme izriet no šīs sugas nosaukuma – paugurs. Tas ir melnas krāsas izaugums uz gulbja knābja pamatnes.

Latvijā parasti ligzdotāji – ligzdo ~800-1000 pāru. Lielākais blīvums ir lielajos piejūras ezeros. Regulāri ziemitāji – skaits svārstās no 200-5500 putniem atkarībā no ziemas apstākļiem.

PURVA TILBĪTE

Tringa glareola

Gājputns. Purva bridējputns strazda lielumā, kura dzīve galvenokārt saistīta ar purva lāmām un to apkārtni. Ligzdu veido un rūpīgi paslēpj sūnās vai biezejā zālē; dējuma četras olīvzaļas olas ar raibumiņiem.

Mazuļi atstāj ligzdu pēc 1-2 dienām. Barojas galvenokārt ar sīkiem kukaiņiem, arī sēklām, aļģēm. Sauciens – “fi – fi”, bet dziesma riesta laikā – melodisks trellis. Latvijā ligzdo 800-1000 pāru.

Latvijā un Eiropā īpaši aizsargājama suga!

LIELĀ ČAKSTE

Lanius excubitor

Gājputns. Zvirbulveidīgo suga, kura parasti ligzdo sūnu purvos nelielās priedītēs 1-5m augstumā. Atgādina mazu žagatiņu.

Ligzdas veidošanai izmanto zariņus, zāles stiebrus, putnu spalvas. Dēj 5-7 olas ar brūnganiem raibumiem.

Pamatbarība – kukaiņi, bet medī arī vārdes, ķirzakas, sīkos putnus un grauzējus. Neapēsto barību nereti uzspauž uz kāda koka zariņa.

Dziesma klusināts skaņu savirknējums, bet brīdinājuma sauciens ass, tālu dzirdams "ček – ček – ček".

Latvijā reta suga, ligzdo 100-150 pāru.

Latvijā īpaši aizsargājama suga!

KUITALA

Numenius arquata

Gājputns. Viens no lielākajiem bridējputniem, ligzdo purvos. Uz zemes veido lēzenu ligzdu, parasti dēj četras olīvbrūnas, zaļģanas vai bāli zilpelēkas olas ar tumšiem plankumiem. Pārmaiņus perē abi vecāki. Mazuļi tūlīt pēc izšķilšanās pamet ligzdu.

Barojas ar sīkiem bezmugurkaulniekiem, vardēm, ķirzakām, arī ogām un sēklām.

Sauciens – tālu dzirdams “kuiil”, dziesma – gari stiepts, burbuļojošs trellis. Latvijā reta suga, ligzdo 150-200 pāru.

Latvijā īpaši aizsargājama suga!

CEKULPĪLE

Aythya fuligula

Gājputns. Zosveidīgais putns, Latvijā viena no biežāk ligzdojošajām nirpīlēm. Vārdu ieguvusi, pateicoties pakausī pagarinātajām spalvām, kuras atgādina cekulu.

Pārtiek galvenokārt no dzīvnieku valsts barības, bet ēd arī augu sēklas. Dējumā parasti 7-11 pelēkzaļas olas. Ja trūkst ligzdošanas vietas, 2-3 mātītes var olas dēt arī vienā ligzdā. Latvijā ligzdo 800-1200 pāru.

Medījama suga.

MEŽA PĪLE

Anas platyrhynchos

Gājputns. Zosveidīgais putns, kas tomēr arvien biežāk paliek pārziemot Latvijā. Spēj ļoti ātri lidot – 74-96 km/h.

Riesta periodā tēviņam un mātītei atšķirīgas krāsas apspalvojums. Dējumā 5-14 bāli zaļas vai zilzaļas olas.

Balss tēviņam klusa – “fīb” vai “rēb - rēb”, bet mātītēm skaļa pēkšķēšana.

Bieži sastopama. Latvijā ligzdo 30 000-40 000 pāru.

Medijama suga.

SĒJAS ZOSS

Anser fabalis

Biežāk sastopamā Latviju caurceļojošā zosu suga. Purvos mēdz pulcēties migrācijas periodā, lai dienā atpūstos un nakšnotu. Monogāmi putni.

Barojas ar augiem, bieži ar kultūraugu sēklām, bet pavasarī ar labības jaunajiem dzinumiem. Pārlidojumu laikā pulcējas daudzus tūkstošus lieli, nereti vairāku sugu bari.

Medījama suga.

DZĒRVE

Grus grus

Gājputns. Latvijā ierodas marta beigās, aprīļa sākumā. Savdabīgās rieta dejās vienlaicīgi piedalās daudzi putni. Ligzdu veido uz zemes no niedrēm, augu stublājiem un sfagniem, parasti dēj divas olas. Pēc 28-30 dienām izšķīlas oranži dzeltenī, pūkaini mazuļi, kas jau pēc dienas seko vecākiem un patstāvīgi meklē barību.

Pēc ~8-10 nedēļām jaunā dzērve sāk lidot. Barojas galvenokārt ar augu valsts barību, arī sīkiem kukaiņiem, to kāpuriem, vardēm, pelēm.

Balss spēcīga un ļoti tālu dzirdama – “krūrr - krīrr”, sasaucošies “grūū - grīī”. Latvijā ligzdo 1000-2500 pāru.

Latvijā un Eiropā īpaši aizsargājama suga!